

הרבנות הראשית לישראל THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

מחלקת הבחינות הארצית

בס"ד ב' אב, תשס"ט

מבחן בהלכות מצוות התלויות בארץ – אב תשס"ט

הוראות לנבחן:

- א. ענה על עשר שאלות בלבד, לפחות שאלה א' מכל פרק.
- ב. ציון מקורות מש"ס ופוסקים.
- ג. פירוט והנמקרה.
- ד. מסקנה הלכה למעשה.
- ה. נא לכתוב בכתב יד ברור וקריא, כתב יד שאינו ברור לא יבדק.

*****

תרו"מ

- א. מה דין שומע ואינו מדבר, מדבר ואינו שומע, ערום, שכור וסומא לגבי הפרשת תרו"מ? מה הדין לגבי הפרשת חלה? נמק!
- ב. ציין שלוש נפקותות היוצאות מכך שתרומה בזה"ז אזלא לאיבוד.
- ג. מה הדין בתרם:
  1. תלוש על מחובר.
  2. לח על יבש.
  3. משנה על שנה.
  4. דמאי על וודאי.
  5. וודאי על דמאי.

חלה

- ד. האם אפשר להפריש חלה ללא רשות בעלים? פרט!
- ה. מה דין חלה בעיסה שנילושה במי-פירות?
- ו. נחתם או בעה"ב שעשה עיסה ע"מ לחלקה, האם חייב בחלה?

חדש

- ז. מה דין חדש בחו"ל, בזה"ז, בשל נכרי? מה ה"היתר" בשכר?
- ח. מה דין זרעים של "חדש", שזרעו בקרקע, ולא השרישו בשעת העומר?
- מה דין הגידולים היוצאים מהם?

ערלה

- ט. מה הדין בעכו"ם וישראל שהיו שותפים בנטיעה?
- י. מה דין רבעי בחו"ל?

כלאיים

- יא. מה הדין במסכך גפנו על תבואת חברו? ומה הדין ברואה כלאיים בכרם חברו?
- יב. הגדר, מהו כרם קטן, ומהו ההבדל בינו לבין שורה של כרם?

בהצלחה!

הרבנות הראשית לישראל

THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

בש"ד חשון / תשע
מחלקת הבחינות הארצית

מבחן בהלכות מצוות התלויות בארץ-מרחשון תש"ע

ענה על 10 שאלות בלבד. לפחות אחת מכל נושא

ערלה

- א. כיצד מונים את שנות הערלה? מה הדין באילן שיש בו ספק אימתי ניטע?
ב. מה דין ערלה שנתערבה?
ג. מה הדין ב: 1-אילן שעקרתו רוח והוליכתו למקום אחר, ועפר עמו? 2-אילן שנעקר רובו? 3-הרכיב ענף מלא בפירות ערלה, בתוך אילן זקן?

תרומ'מ

- ד. האם אפשר להפריש תרומות ומעשרות מבקבוק יין סגור? פרט ונמק!
ה. לגבי מה נאמרו המושגים הבאים: 1-פרוטה חמורה 2-בעלי כיסין 3-חזקה שליח עושה שליחותו? פרט!
ו. מה הדין בתורם: 1-מוודאי על הדמאי 2-זיתים על שמן 3-יין על ענבים 4-פת על חיטין 5-יין על חומץ 6-תורם חבית חומץ על חומץ, ונמצא יין?

כלאים

- ז. מה דין כלאי זרעים ב: 1-עציץ שאינו נקוב 2-מחפה ברגלו 3-אמירה לנכרי?
ח. כיצד מיישבים את מנהג העולם שמקיימים אילנות שהרכיבום או שניטעו מזרע מורכב?

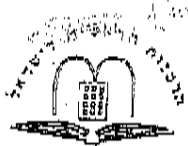
חלה

- ט. מתי חל חיוב חלה בעיסה? בבלילה עבה, בלילה רכה, מעשה תנור, מעשה אילפס?
מה הדין בנתכון לאפות חלק מהעיסה? פרט והבא דוגמאות.
י. מה הדין בנחתום שעשה עיסה ע"מ לחלקה? מה הדין בשאר אדם? פרט!

שביעית

- יא. כיצד מבערים? מה הדין בספק מבער? מה הדין ב"אוצר בי"ד"?
יב. כתוב בקצרה ונמק. מה הדין ב: 1-נט"י או הפעלת מזגן בגינה בשביעית 2-צדקה במעות שביעית 3-הדלקת נרות חנוכה בשמן שביעית 4-משלוח מנות בפירות שביעית?

בהצלחה!

הרבנות הראשית לישראל THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

מחלקת הבהינות הארצית

מבחן בהלכות מצוות התלויות בארץ--אב תשע"א

ענה על 10 שאלות
על התשובה להיזת מנומקת.

חדש

- א. "תבואה שבזרעה אחר העומר, וקצרה וזרעה, ובשעת העומר, הייתה תחת הקרקע ולא התחילה עדיין לשרש-אסור". הסבר היטב. מה הדין בנזרע לפני העומר של שנה א'?
- ב. מה דין חדש בזה"ז? בחו"ל? מה טעם ה"היתר" בשכר (4 טעמים)?

ערלה

- ג. "ספק ערלה בא"י-אסור. ובחוצה לארץ-מותר". פרט
- ד. "אסור ליטע פרי של ערלה". מה הדין אם נטע? מה הדין בייחור? נמק.
- ה. מה דין אילן שנקצץ וחזר וגדל מהשורש?
- ו. כיצד מונים שטת ערלה? מה הדין בספק מתי ניטע?

תרומה

- ז. "בא' בתשרי הוא ר"ה למעשר תבואה קטניות וירקות. ובט"ו בשבט-הוא ר"ה למעשר האילנות". הסבר
- ח. "אם אמר פירות עורגה זו תלושים יהיו תרומה על פירות עורגה זו לכשייתלוש, ונתלוש - דבריו קיימין". אימתי? הסבר ונמק.
- ט. הסבר: 1-שנגמרה מלאכתו. 2-דמאי. 3-ספק טבל. 4-מן המוקף. 5-קובע למעשרות. 6-מערים על תבואתו. 7-ביעור מעשרות.

כלאים

- י. "אסור לקיים המורכב כלאיים". איך מהגים כיום? מה הטעם? מה דין הפירות?
- יא. "אין אדם מקדש דבר שאינו שלו". הסבר והבא דוגמאות.
- יב. מה דין אתרוג המורכב? נמק.
- יג. האם מותר לזרוע מעל גבי שרשי אילנות? ומה הדין מן הצד? נמק

חלה

- יד. "יש ליזהר מללוש במי פירות... אלא א"כ יערב עמהם א' מל' משקין". הסבר.
- טו. כתוב דיני צירוף בחלה.
- טז. הסבר: 1-עיסות שנשכו. 2-סל מצרפן. 3-בלילתו עבה. 4-סופגין. 5-ביאת כולכם.
- יז. מה דין עיסה שישראל זעכו"ם שותפין בה?

בהצלחה

הרבנות הראשית לישראל THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

מחלקת הבחינות הארצית

בס"ד

מבחן בהלכות מצוות התלויות בארץ---אב תשע"ב

ענה על 10 שאלות

חדש

א. "תבואה שנזרעה אחר העומר, וקצרה וזרעה, ובשעת העומר, הייתה תחת הקרקע ולא התחילה עדיין לשרש-אסור". הסבר.
ב. מה דין עיסה שנילושה בשמרים של חדש? נמק!

ערלה

ג. האם מותר למכור לנוכרי-פירות שני ערלה לפני שגדלו? האם מותר אח"כ ללקוט עמו?
ד. כתוב הלכה למעשה, מה דין היין שהוא מכרמי העכו"ם? ומה הדין כשבא מכרם שהוא בשותפות עם עכו"ם?
ה. מה הדין ב: 1-אילן שעקרתו רוח וחוליכתו למקום אחר, ועפר עמו? 2-אילן שנעקר רובו? 3-הרכיב ענף מלא בפירות ערלה, בתוך אילן זקן? 4- ?הרכיב ענף מלא פירות ערלה באילן זקן? פרט!

חלה

ו. מה דין צירוף בחלה? הבא דוגמאות.
ז. איזה עיסה חייבת בחלה? מה הדין בבליילה רכה? בבליילה עבה? באפת אותם או בבשלם? מה לדעתך הדין ב"קוגל" אטריות?
ח. מה דין עיסה שישראל ועכו"ם שותפין בה? כיצד מפרישין? ומה הדין בנתן שאור של עכו"ם בעיסת ישראל?

תרו"מ

ט. מה דין התרו"מ בפירות, שכהן או לוי, קנו מישראל, או מכרו לישראל?
י. מהו נוסח הפרשת תרו"מ בזה"ז. הסבר.
יא. מה הדין בתרם מוודאי על דמאי, מדמאי על וודאי? ומה הדין בדמאי על דמאי?

כלאים

יב. האם מותר לזרוע מעל גבי שרשי אילנות? ומה הדין מן הצד? נמק.
יג. כלאי אילן-האם מותר לקיימם? מה המנהג? מה דין הפירות?

בהצלחה

מוקד טלפוני ממוחשב: 076-5300850 Tel:

בית יחב, ירמיהו 80, ירושלים, ת.ד. 36016, מיקוד 91360, www.rabanut.gov.il

דיונות, תעודות הסמכה וחשתי"ג - פקס: 02-5000353 דוא"ל: orly@rabbinate.gov.il

רישום לבחינות רבנות וקבלת תוצאות - פקס: 02-5313198 דוא"ל: 1. רישום: exams1@rabbinate.gov.il 2. תוצאות: exams@rabbinate.gov.il

Beit Yahav, 80 Yirmiyahu St., Jerusalem P.O.B. 36016, Fax: 02-5000353

הרבנות הראשית לישראל THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

מחלקת הבחינות הארצית

מבחן בהלכות מצוות התלויות בארץ---אדר תשע"ג

ענה על 10 שאלות.
על התשובה להיות מנומקת.

ערלה

- א. מה הדין ב: 1-אילן שעקרתו רוח והולכתו למקום אחר, ועפר עמו? 2-אילן שנעקר רובו? 3-הרכיב ענף מלא בפירות ערלה, בתוך אילן זקן?
ב. מה ההיתר ביין של כרמי העכו"ם? בחו"ל? ובא"י?
ג. מה הדין באילנות שהם ספק ערלה? האם אפשר להסתמך על מומחים?
ד. מה הדין, בחבית יין או ענבים שנמצאו בכרם ערלה?
ה. מה דין פירות רבעי? מה הדין בזה"ז? מה הדין בחו"ל?

תרומות ומעשרות

- ו. מה דין שומע ואינו מדבר, מדבר ואינו שומע, ערום, שכור וסומא לגבי הפרשת תרומה? מה הדין לגבי הפרשת חלה? נמק'
ז. האם אפשר להפריש תרומה מבקבוק יין סגור? פרט ונמק'
ח. מה הדין בתורם: 1-מוודאי על הדמאי 2-זיתים על שמן 3-יין על ענבים 4-פת על חיטין 5-יין על חומץ 6-תורם חבית חומץ על חומץ, ונמצא יין?

חלה-חדש

- ט. נחתום או בעה"ב שעשו עיסה ע"מ לחלקה. האם חייבת בחלה?
י. האם אפשר להפריש חלה ללא רשות בעלים? פרט!
יא. יש ליזהר מללוש במי פירות...א"כ יערב עמהם א' מז' משקים. מה שיעור העירוב? האם יש חילוק בין מים לשאר משקים?
יב. הסבר: 1-עיסות שנשכו 2-סל מצרף 3-בלילתו עבה 4-סופגנין 5-ביאת כולכם

כלאים

- יג. מה דין כלאי האילן בשני עצי סרק? ומה הדין בעצים ששונים בריחם?

בהצלחה!

בס"ד הרבנות הראשית לישראל
THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

כ"ה אדר ב' תשע"ד

מחלקת הבחינות הארצית

מבחן בהלכות מצוות התלויות בארץ

- א. יש לנמק כל תשובה ולציין את כל המקורות.
ב. ענה על 10 שאלות.
ג. השאלות המסומנות בכוכבית הינן חובה.
ד. כתב לא קריא יתכן ולא יבדק.

הלכות חדש

- 1*. האם מותר לאכול לאחר הפסח מתבואה שנזרעה בי"ד ניסן. ומה הדין של שבולת שהביאה שליש קודם העומר ועקרה אחר העומר וחזר ושתלה והוסיפה.

הלכות ערלה

- 2*. האם נוהג איסור ערלה או דין נטע רבעי במקרים הבאים: קליפות של פרי שאינם ראויים למאכל בהמה כגון קליפות אגוזים, עלי עץ פרי, מי גפנים, קני סוכר, תבלינים כגון עלי תה.
3. האם נוהג דין נטע רבעי בפירות חו"ל.

הלכות כלאים

- 4*. האם מותר לזרוע זרעים וזרע אילן ביחד.
5. האם מותר להעביר עציץ נקוב שזרוע בו ירקות בתוך הכרם, ומה הדין אם הניחו שם.
6. האם יש איסור כלאים במקרה שזוית של זרע זה נוגע בצלע של זרע אחר. והאם מותר לזרוע חטים בשדהו בצד שדה שעורים של חברו.

הלכות חלה

7. האם מותר לכתחילה לערב חלה בחולין לצורך כהן או ישראל, ומה הדין בדיעבד. והאם יש נפק"מ בד"ן זה בין חלת ארץ ישראל לחלת חו"ל.
8*. האם חייבים להפריש חלה מעיסה שביליתה עבה או רכה ובשלה או אפאה, והאם יש נפק"מ אם לאחר הגלגול נמלך בו.

2/...

בס"ד **הרבנות הראשית לישראל**
THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

כ"ה אדר ב' תשע"ד

מחלקת הבחינות הארצית

הלכות תרומות ומעשרות

9. מה הדין אם נתערבו פירות החייבים בתרומה בפירות הפטורים.

10*. כתוב מה הדין במקרים הבאים לכתחילה או בדעבד.

א' לתרום מדבר שנגמרה מלאכתו על דבר שלא נגמרה מלאכתו או להיפך.

ב' לתרום ממחבר על תלוש או מתלוש על מחבר.

ג' לתרום מלח על יבש או מיבש על לח.

ד' לתרום מפירות שנה זו על פירות שנה שעברה.

ה' לתרום מדמאי על דמאי או מדמאי על ודאי.

הלכות שביעית

11*. האם בזמן הזה מותר לעבוד באדמה בסוף השנה השישית.

12. מאימתי יש לפירות האילן דיני קדושת שביעית.

בהצלחה

בית יחב, ירמיהו 80, ירושלים, ת.ד. 36016, מיקוד 9446759, טל': 02-5313143/4 www.rabanut.gov.il
דיונות, תעודות המכסה והשת"ג - פקס: 02-5000353 דוא"ל: orly@rabbinate.gov.il
רישום לבחינות רבנות וקבלת תוצאות - פקס: 02-5313198 דוא"ל: exams@rabbinate.gov.il
Beit Yahav, 80 Yirmiyahu St., Jerusalem P.O.B. 36016 Tel.: 02-5313143/4, Fax: 02-5000353

הרבנות הראשית לישראל THE CHIEF RABBINATE OF ISRAEL

מחלקת הבחינות הארצית

ב' ניסן תשע"ו

בס"ד

מבחן במצוות התלויות בארץ

הוראות לנבחן

- א. נבחן יקר, לפניך 12 שאלות מתוכן 2 שאלות רשות, חובה לענות על שאלה אחת מכל נושא.
- ב. התשובות הטובות תבחרנה ע"י הרב הבודק.
- ג. בבקשה לכתוב כתב קריא ומסודר.
- ד. יש לנמק כל תשובה ולציין את כל המקורות.

הלכות חדש

1. א. האם בזמן הזה אפשר להתיר חדש מספק או מספק ספיקא.
- ב. האם יש לחדש דין דבר שיש לו מתירין.
- ג. האם מותר לאכול לחם שמעורב בו שמרים של חדש.

הלכות ערלה

2. הנוטע היום (ב' ניסן תשע"ו) עץ מאכל מאימתי הפירות יוצאין לחולין.
3. האם נוהג איסור ערלה במקרים הבאים:
  - א. עץ פרי הגדל בעציץ שבתוך הבית או בחממה עם מצע מנותק, והאם יש נפק"מ מאיזה חומר עשוי העציץ.
  - ב. קליפות של פרי שאינם ראויים למאכל בהמה כגון קליפות אגוזים, עלי עץ פרי, מי גפנים, קני סוכר. ומנין למדים זאת.
4. א. כיצד פודים פירות של נטע רבעי.
- ב. האם מותר לפדות פירות של נטע רבעי בעודם מחוברים לאילן.

הלכות כלאיים

5. כתוב מחלוקת ר' יונתן ור' יאשיה בדין כלאי הכרם. כיצד פרשוהו הראשונים. והאם יש נפק"מ בין ארץ ישראל לחו"ל. וכיצד נפסק להלכה.

6. א. האם מותר לזרוע ב' מיני ירקות סמוכים זה לזה כשמפריד ביניהם דרך או גדר או חריץ או אילן המסך על הארץ.

ב. כמה מיני ירקות מותר לזרוע בערוגה בת ו' טפחים על ו' טפחים שיש לה גבול גבוה טפח ורחב טפח. ומה הדין אם נתמעט הגבול לאחר הזריעה.

הלכות חלה

7. האם חייבים להפריש חלה מעיסה שביליתה עבה או רכה ובישלה או אפאה. והאם יש נפק"מ אם לאחר הגלגול נמלך בו.

8. א. קבוצת נשים שהתאספה לערב הפרשת חלה וכל אחת הביאה 1 ק"ג קמח ללוש את עיסתה. ובסוף הערב כל אחת לוקחת את עיסתה לביתה, באר באיזה אופנים מתחייבות או פטורות מהפרשת חלה.

ב. מצות הפרשת חלה, האם היא בשביל להפקיע איסור טבל או בשביל ליתנה לכהן. ומאי נפק"מ.

הלכות תרומות ומעשרות

9. כתוב סדר הפרשת תרו"מ. והאם מותר להפריש תרומה ותרומת מעשר ביחד וא"כ באר כיצד עושים זאת.

10. כתוב מה הדין במקרים הבאים לכתחילה או בדיעבד:

א. לתרום מדבר שנגמרה מלאכתו על דבר שלא נגמרה מלאכתו או להפך.

ב. לתרום ממחובר על תלוש או מתלוש על מחובר.

ג. לתרום מלח על יבש או מיבש על לח.

ד. לתרום מפירות שנה זו על פירות שנה שעברה.

ה. לתרום מדמאי על דמאי או מדמאי על ודאי.

הלכות שביעית

11. האם נוהג איסור ספיחים בירקות שנזרעו בשישית ונלקטו בשביעית, ומאימתי מסתיים איסור ספיחים בשמינית.

12. מהו מצות ביעור. ומהיכן למדים מצוה זאת. והאם מצוה זו נוהגת גם בדמי שביעית.

בהצלחה רבה !

ניסן תשע"ז

בס"ד

בחינה בהלכות מצוות התלויות בארץ

הוראות לנבחן:

1. יש לכתוב בכתב יד ברור וקריא.
2. אין לכתוב את שם הנבחן או כל סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. מבחן שימצא עליו סימן מזהה – לא יבדק והנבחן יוזמן לוועדת משמעת.
3. לתשומת לבכם: דפי הטיוטה לא ייבדקו!
4. חלק א' - עיון - 7 שאלות, חובה לענות על 6 מתוך 7 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 6 התשובות הראשונות למעט אם הנבחן סימן בעיגול סביב 6 התשובות שמבקש לבדוק.
5. חלק ב' - בקיאות - חובה לענות על 2 מתוך 3 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 2 התשובות הראשונות למעט אם הנבחן סימן בעיגול סביב 2 התשובות שמבקש לבדוק.
6. חלק ג' - יישום - חובה לענות על 2 מתוך 3 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 2 התשובות הראשונות למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 2 התשובות שמבקש לבדוק.
7. בחלק א' - עיון - יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.
8. בחלק ב' - בקיאות - יש לציין את דעת השו"ע, הרמ"א, ונו"כ.
9. בחלק ג' - יישום - יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.
10. יש לענות בנפרד על כל חלק מחלקי השאלה.

בהצלחה!!!

חלק א' – עיון
יש לענות על 6 שאלות מתוך 7 שאלות

1. האם הדינים הבאים נוהגים בארץ ובחו"ל באכילה ובהנאה:
  - א. חדש?
  - ב. ערלה (פרט הדין בוודאו או בספיקו)?
  - ג. נטע רבעי?
  - ד. הפרשת חלה?
  - ה. כלאי הכרם, ובכלאי אילן וזרעים?
  - ו. שביעית? (פרט בחו"ל, ובארץ בשדה של נכרי).

2. הלכות חלה

- א. מהו נוסח ברכת ההפרשה?
- ב. מאיזה שלב ניתן להפריש חלה?
- ג. הפריש קודם לכן, מה דינו?
- ד. כיצד יש לנהוג במקרה שלא הפריש חלה ונזכר רק לאחר האפייה?

3. הלכות חלה

- א. האם ניתן להפריש חלה בלא רשות בעל העיסה?
- ב. האם עיסת השותפים חייבת בחלה, ומה הדין כשאחד מהם נוכרי? ומה הדין כשנתגייר אח"כ. פרט ונמק.
- ג. עיסה שאין בה שיעור המחייב בחלה, האם ובאלו תנאים ניתן לצרפה לעיסה אחרת, ובאלו אופנים לא ניתן לצרפה? פרט.

4. הלכות כלאים

- א. מהו שיעור הרחקה מכרם, ומגפן יחידית, ומכרם הנטוע בערבוביה?
- ב. האם המינים הבאים נחשבים לכלאים בכרם: א. קוצים, ב. ורדים, ג. צלף, ד. דשאין העולין מאליהן, ה. עציץ שאינו נקוב ובו ירק?
- ג. "הרואה כלאים בשדה חבירו וקיימן" וכו' מה הדין? ובמי מדובר?

5. הלכות ערלה

- א. עובדי כוכבים שמנהגם להבריך גפנים בכל שנה בכרמיהן, האם מותר לקנות מהן ענבים בארץ ובחו"ל?
- ב. האם ערלה נוהגת בחצילים, בפלפל חריף, בפסיפלורה, ובעלי גפן? פרט ונמק!
- ג. פרי האסור משום ערלה האם מותר לנוטעו? ומה דין גידוליו? ובאלו אופנים מותר ליהנות לכתחילה מפירות ערלה? פרט בהרחבה.

6. הלכות תרומות ומעשרות

- א. למי נותנים מעשר ראשון? והאם הדין הנ"ל שווה גם בזה"ז? והאם ניתן להפריש מעשר ראשון שלא מן המוקף?
- ב. פירות שניה שניה שנתערבו עם שנה שלישית, מה דינם?
- ג. פירות ספק שנה שניה או שלישית מה דינם?

7. הלכות שביעית

- א. באילו מקרים מצינו שספיחי שביעית מותרים, והאם במקרים הללו נוהג בהם קדושת שביעית?
- ב. מה דין ספיחי שביעית שיצאו למוצאי שביעית?
- ג. עד מתי ספיחי שביעית אסורים? והאם גידולי ספיחי שביעית מותרים?

חלק ב' – עיון

יש לענות על 2 שאלות מתוך 3 שאלות

8. תרומות ומעשרות

- א. מה דין תרומ"מ שהפריש הגוי?
- ב. האם ניתן לבטל חלות תרומ"מ? ומה דין הפירות?
- ג. באיזה אופן למרות שחלו התרומ"מ, חייבים הכהן או הלוי להוציא מידם?

9. תרומות ומעשרות

- א. הפריש תרומות ומעשרות בלא רשות חברו, האם הפירות מתוקנים? פרט.
- ב. מנין למדנו שמועילה שליחות בתרומה? והאם השליח יכול להישאל על ההפרשה?
- ג. מה הדין כשהבעל הבית מינה שליח ולאחר מכן ביטל את השליחות?

10. שביעית

- א. האם ובאלו דרכים מותר לסקל אבנים משדהו בשביעית. פרט.
- ב. האם מותר להשאיל או למכור לחשוד על השביעית כלי חרישה כגון טרקטור וכדו', או עגלה, או נפה בשביעית? נמק.
- ג. כיצד מבערים פירות, או דמי שביעית?

חלק ג' – יישום

יש לענות על 2 שאלות מתוך 3 שאלות

11. במהלך חופשת בין הזמנים תכננו המארגנים טקס הפרשת חלה בה ישתתפו כל ילדי השכונה, ובסיומה כל ילד יקבל בצק בצורת בייגל שאותה יאפה בביתו, האם הדבר אפשרי ומותר? ואיזה פתרון ניתן למצוא? פרט ונמק.

12. מנהל ישיבה התבקש לטוס לאחר הפסח לחוץ לארץ לצורכי הישיבה, האם הוא יכול לקחת פירות שביעית מהישיבה, ולאוכלם בחו"ל? ובנוסף יש לשאול כשהגיע הנ"ל לחו"ל הגישו לפניו בסעודה משקאות רבים ובניהם בירה, האם הוא יכול לשתות את הבירה? פרט ונמק.

13. לאחרונה נפוץ בחנויות אדניות לשימוש ביתי בהם זורעים מספר עשבי תיבול ממינים שונים, האם מותר לקנות אדניות אלו, ולהשתמש בהם? פרט ונמק.

* * *

אב תשע"ז

בס"ד

בחינה בהלכות מצוות התלויות בארץ

הוראות לנבחן:

- יש לכתוב בכתב יד ברור וקריא.
- אין לכתוב את שם הנבחן או כל סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. מבחן שימצא עליו סימן מזהה – לא יבדק והנבחן יוזמן לוועדת משמעת.
- לתשומת לבכם: דפי הטייטה לא ייבדקו!
- חלק א' - עיון - 7 שאלות, חובה לענות על 6 מתוך 7 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 6 התשובות הראשונות למעט אם הנבחן סימן בעיגול סביב 6 התשובות שמבקש לבדוק.
- חלק ב' - בקיאות - חובה לענות על 2 מתוך 3 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 2 התשובות הראשונות למעט אם הנבחן סימן בעיגול סביב 2 התשובות שמבקש לבדוק.
- חלק ג' - יישום - חובה לענות על 2 מתוך 3 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 2 התשובות הראשונות למעט אם הנבחן סימן בעיגול סביב 2 התשובות שמבקש לבדוק.
- בחלק א' - עיון - יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.
- בחלק ב' - בקיאות - יש לציין את דעת השו"ע, הרמ"א, ונר"ב.
- בחלק ג' - יישום - יש להתייחס למקרה, לברור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.
- יש לענות בנפרד על כל חלק מחלקי השאלה.

בהצלחה!!!

חלק א' - עיון

יש לענות על 6 שאלות מתוך 7 שאלות

הלכות חדש

- תייר שנסע לאחת ממדינות מזרח אירופה, ואין באפשרותו למצוא משקה כשר מלבד שכר שעורים (בירה) מתוצרת מקומית העשויה רק מלתת שעורים מים וכשות.
- א. האם יוכל לצרוך את שכר השעורים (בירה) מבלי שתהיה עליה סימון כשרות (התייחס רק לאיסור חדש).
- ב. האם ישנו הבדל כיצד היו עונת השנה באותה מדינה, ובאיזה עונת חשנה הוא הגיע?
- ג. מה יהיה הדין אם אותה מדינה אינה מקיימת קשרי מסחר עם אף מדינה אחרת.

הלכות ערלה

- מטע של פירות שנטעו בו שתיל עץ קטן שהובא ממשלה שגידלה את אותו שתיל עץ בתוך שקית ניילון אטומה במשך שנתיים:
- א. לאחר כמה זמן ניתן לאכול את פירות השתיל הזה?
- ב. כשנחמיר בדינו, איזה בעיה יכולה להיווצר לנו?

הלכות חלה

- מאפייה המייצרת עוגות בחושות, (עוגת טורט), ותהליך הייצור הוא כדלהלן, מערבלים בתוך מיקסר בלילה נוזלית במשקל עשרה קילוגרם, שמרכיביה הם: קמח, קמח אורז, אבקת קקאו, חקצפה של ביצים, מיץ תפוזים, ושמן סויה. ולאחר מכן יוצקים את החלילה הנוזלית בתוך תבניות קטנות כאשר משקל כל תבנית הוא כחמש מאות גרם, ומכניסים לאפייה.
- א. האם העוגה חייבת בחלה?
- ב. מאיזה כמות של קמח העיסה הזאת מתחייבת בחלה, והאם היחס של כמות הקמח מול קמח האורז משנה את דינה?
- ג. באיזה שלב מפרשים את הפרשת החלה?
- ד. האם קיימת אפשרות להפריש לאחר האפייה מאחר ומשקל כל תבנית הוא רק כחמש מאות גרם?

- נשים המקיימות ערב הפרשת חלה, כיצד ינהגו במקרים שלהלן:
- א. אחת הנשים קנתה בצק גדול ממאפייה סמוכה, ומחלקת לכל משתתפת בצק בכמות החייבת בחלה?
- ב. אחת הנשים לשה במקום בצק בכמות החייבת בחלה, ומחלקת לכל משתתפת בצק קטן פחות משיעור חלה, (האפייה של הבצק נעשית באותו מקום או בבית של כל משתתפת)
- ג. אחת מהמשתתפות לשה לעצמה בצק גדול בכמות החייבת בחלה, אבל בכוונתה לחלק את הבצק לחתיכות קטנות, בכדי להקפיד אותם בביתה, ולאפות מהם בכל פעם לפי הצורך.

הלכות כלאי זרעים וכלאי הכרם

- הסבר והרחב בכל אחד מהשאלות דלהלן.
- א. מה הם כלאי הכרם, ומה הם כלאי זרעים? *מאפייה (חלה) וזרע*
- ב. באיזה מינים חל האיסור?
- ג. מהם הבדלי הדינים עיקריים שיש בניהם (לפחות שלש).

הלכות שביעית

6. איסור זריעה ונטיעה בשביעית
- א. האם האיסור הוא מן התורה, ממתי מתחיל האיסור לזרוע או לנטוע, (בזמן המקדש ובזמן הזה) ומדוע?
- ב. מה הדין אם עבר ונטע בשוגג או במזיד?

הלכות חדש וחלה

7. האם שאור (שמרים) שהתערב בעיסה (בצק) בטל ברוב, ודינם כדין העיסה?

חלק ב' – בקיאות

יש לענות על 2 שאלות מתוך 3 שאלות

8. האם ההפרשה חייבת להיות מן המוקף? לכתחילה או בדיעבד? (הפרשת חלה, הפרשת תרומות ומעשרות).
9. האם צריך להקפיד לזרוק את קליפות הפירות, או את גרעני הפרי רק לתוך "פח שמיטה" (שקית אשפה המיוחדת רק לפירות שמיטה, שבה מניחים את הנזרק לתוכה עד שיירקב מאליו), או שאפשר להשליכם אם יתר האשפה של הבית?
10. האם מותר לקצוץ בשנת השמיטה ענפים מהאילן בכדי לסכך בהם את סוכתו, ומה הדין כשיש על הענף פירות?

חלק ג' – יישוב

יש לענות על 2 שאלות מתוך 3 שאלות

11. מאפיית "הפיתה" השוכנת במזרח ירושלים הינה בבעלותם של יהודים שומרי תורה ומצוות, אבל כל עובדיה הינם גויים, הייצור במאפייה מתחיל עם רדת ערב עד עלות השחר, כאשר כל תחילת שעה עגולה נעשית במקום לישה של בצק חדש שמיד נאפה לפיתות, בחצות לילה כאשר חלק מהתוצרת כבר אפויה ומוכנה לשיווק, מגיעים סוכני השיווק ורוכשים מהאפייה פיתות בכדי לחלק אותם לחנויות הפלאפל והמסעדות.
- כשבאו בעלי המאפייה למחלקת הכשרות לקבל כשרות על המאפייה, הסביר להם הרב, שאין אפשרות לשלוח משגיח כשרות שישעה שם במשך הלילה בכדי שיפריש להם חלה מכל עיסה ועיסה, הברירה היחידה העומדת לפניו היא רק שהמשגיח יבוא בבוקר בסיום העבודה.
- א. אלו פתרונות נוכל להציע לרב בכדי שיתן להם כשרות על המאפייה מבלי שיחשוש שהפיתות ישווקו מבלי שהפרישו מהם חלה?
- ב. האם הפתרונות הללו לכתחילה?
- ג. מה הבעיה שמשגיח הכשרות ייקח בבוקר מאחת הפיתות, ויפריש מהם חלה על כל התוצרת שנעשתה בלילה?
12. בימי בין הזמנים יצאה משפחת א. לטיול בצפון הארץ, אשר כלל סיור בתוך מטע דובדבנים בסגנון של "קטיף חופשי", אב המשפחה רכש לכל משתתף כרטיס כניסה למטע המגודר, ובכך איפשר להם לאכול כפי יכולתם מפירות המטע, כרטיס הכניסה גם מאפשר לקבל סלסה ריקה, ולמלא אותה בפירות המטע ולשלם עליהם בנפרד ביציאה מהמקום. כשנכנסו למקום גילו הילדים להפתעתם שבמרכז המטע מוצב לו בית קטן המוקף בחצר שבתוכה גדלים עצי תפוזים.
- האם צריך לעשר את הפירות הבאים:
- א. פירות המטע (דובדבנים)?
- ב. פירות החצר (תפוזים)?
- ג. פירות הסלסלה שייקחו לביתם?
13. מפעל החמוצים בבעלותו של ערבי, מייצר מלפפונים חמוצים, תוצרת המלפפונים מגיעה למפעל משלשה מקורות:
1. מחקלאים יהודים המגדלים מלפפונים ומוכרים את התוצרת למפעל כאשר היא ארוזה בקרטונים.
2. משדותיו של הבעלים הערבי, אלא שאת הקציר ואיסוף המלפפונים למפעל (לאחר שגדלו המלפפונים), עושה חברה בבעלות יהודית, הקונה את כל הסחורה בעודה מחוברת, ומוכרת אותה שוב למפעל כאשר היא ארוזה.
3. ייבוא של מלפפונים מטורקיה.
- א. האם צריך משגיח הכשרות להפריש מעשר מכל אחד מהאופנים שאותו מפעל מקבל את הסחורה? (להתייחס לכל אחד משלשת האופנים בפני עצמו, כל מקרה לגופו).
- ב. מה יעשה משגיח הכשרות אם כל הסחורה נכנסה לתחומי המפעל והתערבה, ואין לו עתה אפשרות לזהות מהיכן כל מלפפון ומלפפון הגיע?

מועד אב תשע"ח

בס"ד, כ"ט תמוז תשע"ח

בחינה בהלכות מצוות התלויות בארץ

הוראות לנבחן:

- יש לכתוב בכתב יד ברור וקריא.
- אין לכתוב את שם הנבחן או כל סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. מבחן שימצא עליו סימן מזהה – לא יבדק והנבחן יוזמן לוועדת משמעת.
- לתשומת לבכם: דפי הטיוטה לא ייבדקו!
- חלק א' – עיון - 7 שאלות, חובה לענות על 6 מתוך 7 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 6 התשובות הראשונות למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 6 התשובות שמבקש לבדוק.
- חלק ב' – בקיאות - חובה לענות על 2 מתוך 3 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 2 התשובות הראשונות למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 2 התשובות שמבקש לבדוק.
- חלק ג' – יישום – חובה לענות על 2 מתוך 3 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 2 התשובות הראשונות למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 2 התשובות שמבקש לבדוק.
- בחלק א' – עיון - יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.
- בחלק ב' – בקיאות - יש לציין את דעת השו"ע, הרמ"א, ונו"כ.
- בחלק ג' – יישום - יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.
- יש לענות בנפרד על כל חלק מחלקי השאלה.

בהצלחה!

חלק א' – עיון

יש לענות על 6 שאלות מתוך 7 שאלות

הלכות חדש

- טחנת הקמח "הארץ" מייבאת חיטים מכמה וכמה מדינות ומאחסנת את כל התוצרת בתוך סילוא (מיכל אגירה) גדול, אך דא עקא שמשגיח הכשרות חושש שמשלוח החיטים שהגיע מגרמניה והתערב עם יתר החיטים שבסילוא הינו בחשש איסור חדש, מחמת שהחורף באותה המדינה התאחר השנה. האם יוכלו בעלי טחנת הקמח להשתמש בחיטים שבסילוא לצורך טחינתם לקמח ולשווקם ללקוחות?

הלכות ערלה

- דייר המתגורר בקומת הגג, וחפץ לעשות גדר חיה של עצים סביב הגג, אולם בכוונתו שהחלק העליון של העצים ישמשו לגדר, ואילו החלק התחתון של העצים ישמשו לו למאכל, האם מחויב בדיני ערלה בכל הנטיעות הללו?
- בכל שנה לקראת סוף חודשי הקיץ מתחיל שיווקם של השקדים הירוקים (שקד טרי בקליפתו הירוקה) בחנויות הפירות, אך מבירור קצר שערכו גופי הכשרות מסתבר שלבעלי המטעים ישנה עדיפות ללקוט את השקדים הירוקים רק מעצים צעירים דהיינו עצים שלא עברו עליהם שלש שנים, או עצים עם בעיית דו שנתי (עצים שגדלו במשתלה במשך כמה שנים ולאחר מכן נטעו מחדש במטע), ואילו את השקדים הגדלים על העצים הבוגרים הם מניחים כך שהתייבשו על העץ ורק לאחר מכן הם נלקטים, אולם למרות זאת, קיימים בשוק שקדים ירוקים הגדלים גם על עצים בוגרים.
א. האם מותר לרכוש את השקדים הירוקים מבלי שנקבל אישור מאגרונום שהשקדים הללו אינם משנות הערלה. (ממטעים הגדלים בארץ ישראל)?
ב. האם יש הבדל בין שקדים ירוקים הגדלים בארץ, לבין אלו המיובאים מחו"ל?
ג. האם ישנו הבדל בין העצים הצעירים לבין אלו שגדלו במשתלה וניטעו מחדש במטע? (פרט היטב את כל האפשרויות בהעברת עצים ממקום למקום) – (יש לנמק את התשובות מהמקורות בגמרא ראשונים ושולחן ערוך ונושאי כליו על הדף)

הלכות שביעית

- מאיזה סיבה נאסר להשקות או לזבל בשנת השמיטה, ומהי המלאכה החמורה מבין שניהם? נמק!

הלכות תרומות ומעשרות

- האם החיוב לתת את התרומה לכהן לאחר ההפרשה הינה כחייב לקיים את הנדר, או מכיוון שהפריש תרומה והתחייב לתת אותו לכהן חל עליו חיוב ממוני? (כתוב לפחות שתי הוכחות)

הלכות חלה

6. מפעל הבצקים "הבצק" מתמחה בייצור בצקים מוכנים לאפייה, כדוגמת, חלות, בורקס, רוג'לך, וגם עוגות בחושות (עוגה העשויה מבלילה רכה), וכן עוגיות פריכות, (בצק שנילוש בחמאה או מרגרינה בלבד, ללא תוספת מים)
- הבצקים הקפואים משווקים גם לשוק המוסדי, כדוגמת בתי מאפה ששם הם נאפים ונמכרים ללקוחות, וגם לשוק ללקוחות הפרטיים אשר אופים את הבצק בכל פעם לפי הצורך. חשוב לציין שבכל תחומי המפעל מייצרים אך ורק בצקים לסוגיהם השונים, ואין בכל רחבי המפעל תנורי אפייה.
- א. כיצד ינהג המפעל עם סדר הפרשת חלה? פרט!
- ב. האם יש חובה על הקונים להפריש חלה? פרט!
- ג. האם ישנה אפשרות ללקוחות פרטיים כדוגמת נשים החפצות להפריש חלה בערב שבת לבקש מבעל המפעל שייספק להם כמות בצק כשיעור חלה בכדי שיפרשו הפרשת חלה בביתם?

7. האם רב קהילה יכול להפריש חלה עבור כל אחד מבני קהילתו שחלילה ישכח בעתיד מלהפריש חלה, על ידי שייקח בצק טבל שלא הפרישו ממנו חלה ויעשה תנאי בנוסח הזה "אם בשבוע הקרוב יעשה אחד מבני קהילתי בצק, וחלילה ישכח מלהפריש חלה, הרי שחייב הפרשת חלתו יחול על הבצק שבידי", למרות שקיים חשש שעד סוף השבוע הבצק יתייבש ויהיה ראוי רק למאכל כלב. (יש לפרט לפחות שלשה נידונים – עם המקורות).

חלק ב' – בקיאות

יש לענות על 2 שאלות מתוך 3 שאלות

1. האם יתכן ונחייב אדם להפריש חלה רק משום מראית העין שלא יאמרו עליו שהוא אוכל בלא הפרשת חלה. הוכח!
2. אדם שהכין "מילק שייק" (חלב מעורב עם פירות טחונים דק דק), ולאחר מכן התברר לו שהמנגו הנמצא בתוך התערובת הינו של ערלה, באיזה אופן מותר לו לשתות מן המשקה הזה?
3. האם מותר לזרוע מעל גבי קרקע ששורשי האילן מהלכים מתחתיה?

חלק ג' – יישום

יש לענות על 2 שאלות מתוך 3 שאלות

1. את גרעיני החמנייה השחורים ואת גרעיני האבטיח המיועדים לתעשיית הפיצוחים מגדלים במושבים וקיבוצים הפזורים מהדרום הרחוק, דרך מרכז הארץ, ומשם עד הקצה הצפוני ביותר של ארצנו, וכפי הידוע חלק מהמושבים האלו הינם בבעלות יהודים וחלק קטן מאד בבעלות גויים, חלק מאזורי הגידול הינם בתוך תחום ארץ ישראל ממקום המוגדר ככיבוש עולי בבל, וחלק ממקום המוגדר ככיבוש עולי מצרים, וחלק קטן מהם מוגדר כחול"ל. זמן הקטיף מתחיל מחודש אב ואף נמשך מעט לאחר חודש תשרי.
- אך דא עקא שאת התוצרת משנעים למכונה המיון בעודם טבל, ושם עורמים אותם לערימות ענק מבלי יכולת לזהות כל תוצרת מהיכן הגיע. כדי למנוע הפסד כספי למכונה המיון המבצעים את הפרשת התרומות ומעשרות בשלב האריזה לאחר שהם מיינו את הגרעינים לפי סוג גודל וטיב, למשגיח הכשרות משאירים לצורך הפרשת תרומ'ם שק מלא בגרעינים שחלקם טובים אך קטנים, חלקם נגועים, וחלקם הם קליפות לבד ללא גרעין בתוכן:
- א. כיצד יפריש המשגיח את התרומ'ם, ועם אלו בעיות עליו להתמודד?
- ב. כיצד ישער את הכמות?
- ג. כיצד היינו מיעצים למכונה המיון לנהוג לכתחילה בהפרשת תרומות ומעשרות?

2. מפעל המייצר ריבות מפירות הדרים, ומייני מרקחת מקליפות פירות הדרים, מכיון שהמפעל מקפיד להשתמש רק במוצרים טבעיים לכן הוא מייצר את ה"פקטין" (חומר משמר ומייצב) מהפירות עצמם, הליך ייצור ה"פקטין" נעשה על ידי עיבוד מיוחד הנעשה מפירות הדרים ולאחר מכן הוא מעורב בתוך ריבה או מרקחת.
- א. האם מותר לו לייצר את הריבות והמיני המרקחת מפירות שביעית?
- ב. האם צריך לנהוג בפירות ומיני המרקחת קדושת שביעית?
- ג. חוה דעתך האם מותר לייצר את ה"פקטין" מפירות שביעית?

3. לשוק הפירות והירקות הסיטונאי נכנסו באישון לילה ארבע משאיות עמוסות בארגזי עגבניות, אולם המשאיות הגיעו ממקומות שונים לחלוטין, כאשר שלש מהן עמוסות בעגבניות שטח (עגבנייה רגילה). ואחת מהן עמוסה בעגבניות שרי קטנות הנתונות בתוך מארזי פלסטיק קטנים נושאי מדבקה של בית האריזה אך מתוסרים סימני זיהוי המעידים שהופרשו מהם תרומות ומעשרות, וקיים חשש סביר שכבר הופרשו מעגבניות השרי תרומות ומעשרות.

- א. האם משגיח הכשרות יכול לקחת כמות של עגבניות שטח מאחת המשאיות ולפטור בהם את כל שלש המשאיות של עגבניות השטח? (פרט לפחות שלשה נושאים)
- ב. האם ניתן לעשר שוב לחומרא מעגבניות השטח על העגבניות השרי, או להפך מהעגבניות השרי על העגבניות השטח? נמק!

בחינה בהלכות מצוות התלויות בארץ

כ"ח באדר ב', תשע"ט

הנחיות לנבחן:

1. יש לכתוב בכתב יד ברור וקריא.
2. אין לכתוב את שם הנבחן או כל סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. מבחן שימצא עליו סימן מזהה – המבחן לא ייבדק! ותוגש תלונה לוועדת משמעת.
3. לתשומת לבכם: דפי הטיוטה לא ייבדקו!
4. חלק א' - עיון - 7 שאלות.
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 6 מתוך 7 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 6 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 6 התשובות שמבקש לבדוק.
5. חלק ב' - בקיאות - 3 שאלות.
יש לציין את דעת השו"ע, הרמ"א, ונו"כ.
חובה לענות על 2 מתוך 3 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 2 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 2 התשובות שמבקש לבדוק.
6. חלק ג' - יישום - 3 שאלות.
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 2 מתוך 3 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 2 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 2 התשובות שמבקש לבדוק.
7. יש לענות בנפרד על כל חלק מחלקי השאלה.

בהצלחה!!!

חלק א' – עיון

יש לענות על 6 שאלות מתוך 7 שאלות

יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.

הלכות חדש

1. מאפייה השוכנת בחוץ לארץ המתמחה בייצור של סוגי לחם שונים: לחם מחיטה מלאה, לחם שיפון, לחם כוסמין, לחם שיבולת שועל ועל זה הדרך מכל חמשה מיני דגן. אך דא עקא, שאותה מאפייה הינה בבעלות יהודי שאינו שומר תורה ומצוות, ושאינו מקפיד על איסור חדש, וכן אינו מקפיד להפריש חלה מן העיסה, ומתוך כך בדלפקי המכירה ישנם לחמים מקמח "חדש", כמו כן, ישנם לחמים שמסתבר שלא הופרשה מהם החלה.
- א. האם מותר לצרוך מאותם הלחמים? (התייחסות רק לגבי איסור החדש)
- ב. האם אפשר להפריש חלה מאחד הלחמים בכדי לפטור את כל תוצרת המאפייה ואת כל יתר סוגי הלחמים?

הלכות ערלה

2. ספק ערלה בארץ ישראל אסור, ובחוץ לארץ מותר.
- א. הסבר באיזה אופן אסרו את הספק בא"י והתירו את הספק ערלה בחו"ל? (גי אפשרויות)
- ב. מה הדין באופן שיותר מסתבר שהכרם הינה כרם של ערלה? כגון שמנהגם להבריך גפנים בכל שנה ושנה, או שהיו פירות הכרם דקים וקלושים.
- יש להתייחס בכל אחד מחלקי התשובה לכרם הנמצאת בארץ ישראל – ובחו"ל.

הלכות חלה

3. מפעל המתמחה בייצור סיגרים ופסטלים (מבצק עלי סיגר, ובצק פסטל) ממולאים וכן קובה ממולאת, כאשר הליך הכנת הסיגרים הוא כדלהלן: מערבבים קמח ומים עד לקבלת נוזל לבן ומעט סמיק, את הנוזל (הבצק המימי) יוצקים לתוך מכונה השופכת לפי כמות מסוימת את הנוזל מעל גבי משטח לוחט, וכעבור כמה שניות נאפה הנוזל ונעשה לעלי סיגר/פסטל, לאחר מכן ממולאים העלים בבשר, מגלגלים, ומטוגנים כחצי טיגון, אך את השלמת ההכנה עד למוצר המוגמר, עושה הלוקח בביתו על ידי אפייה בתנור.

הליך הכנת הקובה נעשה על ידי יצירת כדור מבצק (מעיסה עבה), העשוי מקמח סולת הממולא בבשר, ולאחר מכן מטגנים את הבצק רק כחצי טיגון, בכדי שהלקוח יוכל לגמור את הכנתו על ידי אפייה או טיגון בביתו.

א. האם הסיגרים או הקובה חייבים בהפרשת חלה?

ב. והאם ההפרשה נעשית בברכה?

הלכות כלאי אילן וכלאי זרעים וכלאי הכרם

4. האם מותר לזרוע בתוך אדנית כמה מיני עצים? או גפן וחיטה ושעורה? או כמה מיני זרעים? ומה הדין אילו הייתה האדנית בחוץ לארץ?

הלכות שביעית

5. האם מותר לאדם לנטוע עצים בגג ביתו בשנת השמיטה?
במידה ונטע עצים בגג ביתו בשמיטה, האם אותם פירות קדושים בקדושת שביעית? (התייחסות גם לגבי פרי ערלה שאין נוהג בו שביעית)
והאם מותר לקחת עציץ נקוב הגדל בגג ביתו ולשותלו בחצר ביתו?

הלכות תרומות ומעשרות

6. חנות ירקות שמשגיח הכשרות שלה האמון על הפרשות תרומות ומעשרות, אינו עונה לשיחת הטלפון ומשכך, בעלי החנות אינם יודעים אם הפרישו תרומות ומעשרות מהירקות, או לאו.
א. האם מותר לאכול מאותם הירקות מחמת שמשגיח הכשרות נחשב כשליח בעל הבית ומסתבר שעשה את שליחותו?
ב. איזה עצה ניתן לבעל הבית, כדי שיוכל לאכול בלי פקפוק?

7. ילדים שהחביאו מתחת עץ התאנה, תאנים, בכדי לאוכלם בשבת.
א. האם מותר להם לאכול את זה בשבת באכילת ארעי מבלי לעשר?
ב. והאם העובדה שהם עישרו את זה במחשבה מלפני השבת משנה את דינם?

חלק ב' – בקיאות

יש לענות על 2 שאלות מתוך 3 שאלות
יש לציין את דעת השו"ע, הרמ"א, ונו"כ.

8. האם מותר לזרוע ירק מעל גבי שורשי אילן, או מעל גבי ענף המוברך בתוך האדמה?

9. בצק שהופרש לחלה במשקל 1 ק"ג בחוץ לארץ (חלת חו"ל), שהתערב לאחר מכן עם חלק מהבצק שממנו הופרשה החלה, וגם הוא במשקל 1 ק"ג.
א. האם מותר לאכול את התערובת?
ב. האם יש פתרון להתיר את התערובת לכל הדעות?
ג. האם מותר לבטל לכתחילה?

10. מהו התאריך והזמן שבו נוהג וידידי המעשרות, ומדוע? והאם ישנה עדיפות לעשותו בציבור?

חלק ג' – יישום

יש לענות על 2 שאלות מתוך 3 שאלות

יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.

**11. שלושים אחוז של קמח שיבולת שועל ושלושים אחוז של קמח אורז ואת ארבעים האחוז הנותרים - ממלאים בשאר מיני קמחים, כקמח תפוחי אדמה וחומרי תפיחה ומשפרי אפייה.
חוה דעתך:**

א. האם צריך להפריש חלה מאותו הלחם?
ב. ומה הדין אם בתהליך הייצור הם מייצרים בתחילה מחמצת (שאור) משיבולת שועל במשקל של כעשרה ק"ג ומאותה המחמצת הם לוקחים מעט (פחות משיעור חלה) בכדי לייצר את הבצק ללחם, על ידי שמוסיפים לאותה המעט מחמצת את יתר הקמחים, ולשים שוב לבצק, ואופים?

12. חבורה של אברכים הנוהגת לאפות מצות בכל ערב פסח בכדי שכל אחד יקבל רק כשלש מצות (כמות הפחותה משיעור חלה)

א. כיצד ינהגו עם הפרשת החלה בעוד שידוע שאת הבצק למצות נוהגים ללוש בכמויות קטנות, ועל כן בכל לישה של עיסה הנעשית במאפיית המצות יש כמות הפחותה משיעור חלה?

ב. חווה דעתך, האם אפשר ליעץ להם לעשות נוסח "על תנאי" ולהפריש את הפרשת החלה מהקמח.

13. מדינת ישראל היא היצואנית מספר אחת בעולם, של תמרים מזון מג'הול, התמרים גדלים מאילת שבדרום עד בית שאן שבצפון וכפי הידוע בתוך כל האזור הגידול הזה ישנם רמות שונות של חיוב במצוות התלויות בארץ, שהרי חלק מהאזור הזה נחשב כחו"ל לכל דבר. ואילו חלקו האחר מוגדר כארץ ישראל "כיבוש בבבל" וגם ישנם אזורים המוגדרים כארץ ישראל רק בהגדרת כיבוש עולי מצרים.

המעניין, שישנם מטעי תמרים המאגדים בשטחם את כל שלשת רמות החיוב הללו, ומשכך:

א. כיצד ינהגו לכתחילה בהפרשת תרומות ומעשרות.

ב. כיצד יפרישו תרומות לאחר שכל התוצרת כבר התערבה בבית האריזה?

ג. והאם העובדה שהתמרים הללו עומדים לייצוא לחו"ל משנה את דינם?

מועד אב תש"פ

בס"ד

בחינה בהלכות מצוות התלויות בארץ

י"ג אב תש"פ

הנחיות לנבחן:

- יש לכתוב בכתב יד ברור וקריא.
- אין לכתוב את שם הנבחן או כל סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. מבחן שימצא עליו סימן מזהה – המבחן לא ייבדק! ותוגש תלונה לוועדת משמעת.
- לתשומת לבכם: דפי הטייטה לא ייבדקו!
- חלק א' - עיון - 7 שאלות.
- יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה. חובה לענות על 6 מתוך 7 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 6 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 6 התשובות שמבקש לבדוק.
- חלק ב' - בקיאות - 3 שאלות.
- יש לציין את דעת השו"ע, הרמ"א, ונו"כ. חובה לענות על 2 מתוך 3 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 2 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 2 התשובות שמבקש לבדוק.
- חלק ג' - יישום - 3 שאלות.
- יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה. חובה לענות על 2 מתוך 3 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 2 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 2 התשובות שמבקש לבדוק.
- יש לענות בנפרד על כל חלק מחלקי השאלה.

בהצלחה!!!

חלק א' – עיון

יש לענות על 6 שאלות מתוך 7 שאלות
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.

הלכות ערלה

- האם הכלל שכל המיקל בארץ ישראל הלכה כמותו בחו"ל תקף גם לגבי ערלה ונטע רבעי אף במקרים שלא הוזכרה קולא זאת בגמרא. הוכח?
- אדם שאמור לעבור טיפול רפואי וחושש שמא כשיגיע זמן פדיון הנטע רבעי הוא לא יהיה בקו הבריאות, האם יכול להקדים את הפדיון נטע רבעי בעוד הפירות מחוברים?

הלכות חלה

- את מצות המכונה נוהגים המפעלים ללוש עם מעט מים, כך שבעת הלישה נראה המערבל כערימה של פתיתי בצק שאינן מחוברים אלו לאלו, אולם לאחר מכן בעת שהבצק נכנס למכונה שיוצרת את צורת המצה נעשה הבצק דבוק.
א. כיצד ינהג המשגיח לכתחילה עם הפרשת חלה?
ב. מה הדין אם שכח המשגיח להפריש חלה ונזכר רק לאחר שנארזו המצות בחבילות של שלוש מצות כל אחת, או באריזות של חמש קילו כל אחת?

עמוד 1 מתוך 3

4. מאפייה שאפתה כמות גדולה של אוזני המן במילוי תמרים ולאחר האפייה התברר ששכחו להפריש חלה מאותה העיסה.
א. בשעת הלישה היה כשיעור חלה האם ניתן להפריש חלה באמצעות אחד מאוזני המן האפויים בכדי לפטור בהם את כל יתר המאפים והאם זה לכתחילה?
ב. כיצד ינהגו עם הפרשת חלה כשבשעת לישת הבצק לא היה כשיעור חלה בכל בצק, אולם המאפייה אורזת את האוזני המן בחבילות של חמש ק"ג?

הלכות תרומות ומעשרות

5. חקלאי שהרחיב את שדותיו על ידי שקנה את השדות הסמוכים לגבולו אך דא עקא שחלק מהשדות שהוא רכש היו בבעלות הגוי וחלק מהשדות היו בבעלות יהודי.
א. האם יכול לפטור במעשר אחד את כל פירות השדות יחד?
ב. והאם יש הבדל אם בעת הרכישה היו הפירות כבר תלושים או ארוזים בארגזים?
6. אדם שנכנס לחנות ירקות והפריש תרומות ומעשרות בלא ידיעת ורשות הבעלים או המשגיח אולם כשהגיע בעל הבית לחנות תגובתו הייתה "כלך אצל יפות",
א. האם ההפרשה חלה?
ב. האם הדין כנ"ל גם באופן שזה שהפריש היה שותף עם הבעלים בפירות?
ג. כיצד ננהג עם כל אחד מהשותפים הפריש בלי תאום עם חברו השותף?
7. כיצד יש לנהוג עם הפרשת תרומות ומעשרות במידה והתערבו לאדם פירות באופנים שלהלן:
א. התערבו פירות שנה ראשונה עם פירות שנה שניה?
ב. התערבו פירות שנה שלישית עם פירות שנפדו בנטע רבעי?
ג. התערבו התרומות ומעשרות עצמם עם הפירות שהוא הפריש מהם ותיקן?

חלק ב' – בקיאות

יש לענות על 2 שאלות מתוך 3 שאלות
יש לציין את דעת השו"ע, הרמ"א, ונו"כ.

8. האם מפרישים חלה בברכה מעיסה שנילושה במי פירות? והאם מותר ללוש פת כזאת לכתחילה?
9. האם מותר לנטוע שקד או ענף של שקד שהם של ערלה? האם מותר ליהנות מהפירות שלהם?
10. מה דינו של המפריש תרומה במחשבה, ומניין? ומה הדין אם לאחר שהפריש במחשבה את התרומה טעה ואמר הרי זה מעשר?

עמוד 2 מתוך 3

חלק ג' – יישום

יש לענות על 2 שאלות מתוך 3 שאלות
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.

11. עץ התמר מפתח בחלקו התחתון של הגזע חוטרים שלימים יהפכו לשתיל הדקל של הדור הבא, חוטרים אלו נחלקים לשני סוגים האחד חוטרי אוויר הגדלים על גזע העץ, והשני חוטרי קרקע הגדלים על הקרקע בסמוך לעץ, החוטר מתמלא אט אט בחלקו התחתון בסבך שעיר שממנו נעשים השורשים, לאחר תקופה של כשלוש ארבע שנים מלבישים על בסיס הנצר והשורשים שק פוליאתיילן, ולאחר מכן ממלאים את השק בנסורת ובשבבי עץ רטובים, וקושרים. החוטרים משתרשים בנסורת שבשק ולאחר תקופה מפרידים את החוטרים המושרשים ונוטעים.
- א. האם צריך למנות לחוטר שנות ערלה מחדש בעודו מחובר לעץ, מכיוון ששורשיו עכשוויים הם אותם שורשים שהתפתחו בתוך השק?
- ב. כיצד מונין שנות ערלה לאחר שתלשו את החוטר עם שק הרבייה?
- ג. כיצד ננהג לאחר הנטיעה החדשה בקרקע עם אותם תמרים שהיו על העץ מלפני כן?

12. מפעל המתמחה בייצור פסטה, אטריות ולזניה בסגנון איטלקי, כאשר ייחודו של המפעל בכך שהוא משווק את מוצריו כשהם טריים ולחים ושומרים בקירור, מחמת שהמוצרים עברו פסטור (סוג של בישול באדים באמצעות קיטור חם)
- א. כיצד ינהג עם הפרשת חלה של הבצק המיועד לייצור האטריות? (את האטריות רגילים לאכול רק לאחר בישול)
- ב. כיצד ינהג עם הפרשת החלה של הבצק המיועד ללזניה? (את הלזניה רגילים לאפות בתנור)
- ג. כיצד ינהג עם הפרשת החלה של הפסטות שיש כאלה שיבשלו אותם ויש כאלה שיאפו אותם?

13. איש תחזוקה המתחזק ווילה, ובחצר הווילה יש עצי פרי וכן נמצא מטע פירות. עבודתו של האיש אינה מוגדרת כ"כ, ופעמים שעוסק גם בגידור או בהדברה או בסידור הערוגות שתחת העצים או בקטיפי הפירות. האם מותר לו לאכול מפירות המטע או החצר בלי לעשר? פרט!

עמוד 3 מתוך 3

מועד אלול תש"פ

בס"ד

בחינה בהלכות מצוות התלויות בארץ

ז' אלול תש"פ

הנחיות לנבחן:

1. יש לכתוב בכתב יד ברור וקריא.
2. אין לכתוב את שם הנבחן או כל סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. מבחן שימצא עליו סימן מזהה – המבחן לא ייבדק! ותוגש תלונה לוועדת משמעת.
3. לתשומת לבכם: דפי הטיוטה לא ייבדקו!
4. חלק א' - עיון - 7 שאלות.
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 6 מתוך 7 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 6 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 6 התשובות שמבקש לבדוק.
5. חלק ב' - בקיאות - 3 שאלות.
יש לציין את דעת השו"ע, הרמ"א, ונו"כ.
חובה לענות על 2 מתוך 3 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 2 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 2 התשובות שמבקש לבדוק.
6. חלק ג' - יישום - 3 שאלות.
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 2 מתוך 3 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 2 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 2 התשובות שמבקש לבדוק.
7. יש לענות בנפרד על כל חלק מחלקי השאלה.

בהצלחה!!!

חלק א' – עיון

יש לענות על 6 שאלות מתוך 7 שאלות
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.

הלכות ערלה

1. האם צריכים למנות מחדש שנות ערלה במקרים הבאים:
א. אילן שנקצץ וחזר וגדל מהשורש?
ב. אילן שעקרו רוח או שטפו נהר והוליכו למקום אחר ונשרש שם בארץ?
ג. אילן שנעקר ונשאר מעט משורשיו מחובר לאדמה?
2. א. האם נוהג איסור ערלה בנטיעה בישראל וגוי שותפים בה?
ב. האם מותר לישראל למכור לגוי פירות שנות ערלה קודם שבאו לעולם?

הלכות חלה

3. א. האם חייבים להפריש חלה מעיסה שנילושה במים רותחים ואח"כ אפאה בתנור או מעיסה שנילושה במי פירות בלבד ללא תוספת מים?
ב. האם מותר ללוש עיסה עם מי ביצים בלבד, ומדוע?

עמוד 1 מתוך 2

4. מאפיה שאופים בה בכל יום 100 ק"ג קמח וכשמגיע ומשגיה הכשרות בבוקר להפריש חלה מספיקים לאפות רק 10 ק"ג. האם יוכל המשגיה להפריש חלה כעת גם על ה-90 ק"ג קמח הנותרים?

5. כיצד יעשה מי שנתערב לו לחם שהופרש ממנו חלה עם לחם שלא הופרש ממנו? וכיצד יעשה מי שאפה בורקס ממולא בשר ושכח להפריש חלה לפני האפיה?

הלכות תרומות ומעשרות

6. א. כתוב סדר הפרשת תרומות ומעשרות
ב. האם מותר להפריש תרומה גדולה ותרומת מעשר ביחד? וא"כ באר כיצד עושים זאת?

7. א. הקונה ענבים מנכרי ועושה מהם יין האם צריך להפריש תרומה?
ב. ישראל שמכר פירותיו המחוברים לקרקע לנכרי, האם נפקע מהם חיוב הפרשת תרומה? פרט!

חלק ב' – בקיאות

יש לענות על 2 שאלות מתוך 3 שאלות
יש לציין את דעת השו"ע, הרמ"א, ונו"כ.

8. האם נוהג איסור ערלה במקרים הבאים:

א. עובדי עירייה שנטעו במרכז העיר עצי פרי כגון עצי דקל וחרובים?
ב. עצי פרי שנטעו להיות גדר כגון עץ סאברס? והאם יש נפק"מ אם חשב עליו אח"כ לאכילה?

9. א. האם סומא או שיכור יכולים לכתחילה להפריש חלה?
ב. האם משרתת שבבית צריכה לבקש רשות מבעל הבית להפריש חלה מעיסתו?

10. מתי ראש השנה למעשר של: תבואה, וקטניות, ירקות, פירות האילן, אתרוג, פרט.

חלק ג' – יישום

יש לענות על 2 שאלות מתוך 3 שאלות

יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.

11. ר' ראובן המשמש כרב היישוב מסר שיעור לבני קהילתו בהלכות ערלה כיד ה' הטובה עליו. במהלך השיעור נשאל הרב מספר שאלות והם:
א. האם נוהג דיני ערלה בעץ פרי הגדל בעצי שבתוך הבית או בחממה עם מצע מנותק? והאם יש חילוק מאיזה חומר עשוי העציץ?
ב. מי שהעביר שתילי ערלה בידו או במשאית ממקום למקום, האם יצטרך למנות מחדש שנות ערלה? כיצד יפסוק ר' ראובן?
12. קבוצת נשים התאספה לערב הפרשת חלה וכל אחת הביאה 1 ק"ג קמח ללוש את עיסתה ובסוף הערב כל אחת לוקחת את עיסתה לביתה. באר באילו אופנים מתחייבות או פטורות מהפרשת חלה?

13. באר את המושגים הבאים וכתוב את דינם: 'גמר מלאכה', 'עונת המעשרות', 'קביעת מעשר', 'פדיון מעשר', 'חילול מעשר', 'ידידי מעשר'.

* * *

עמוד 2 מתוך 2

מועד ניסן תשפ"א

בסייד

בחינה בהלכות מצוות התלויות בארץ

א' ניסן תשפ"א

הנחיות לנבחן:

1. יש לכתוב בכתב יד ברור וקריא.
2. אין לכתוב את שם הנבחן או כל סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. מבחן שימצא עליו סימן מזהה – המבחן לא ייבדק! ותוגש תלונה לוועדת משמעת.
3. לתשומת לבכם: דפי הטיוטה לא ייבדקו!
4. חלק א' - עיון - 8 שאלות.
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 7 מתוך 8 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 7 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 7 התשובות שמבקש לבדוק.
5. חלק ב' - יישום - 4 שאלות.
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 3 מתוך 4 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 3 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 3 התשובות שמבקש לבדוק.
6. יש לענות בנפרד על כל חלק מחלקי השאלה.

בהצלחה!!!

חלק א' – עיון

יש לענות על 7 שאלות מתוך 8 שאלות
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.

1. האם "ההפרשה מן המוקף" הינה חובה או רק כמצווה לכתחילה או שאינה נצרכת כלל? פרט כל אחד מהאופנים שלהלן.
א. חלה
ב. תרומה גדולה
ג. מעשר
ד. תרומת מעשר
ה. מעשר שני או עני.
2. האם ערלה ונטע רבעי נוהגות בחוץ לארץ כבארץ ישראל?
3. נתן עיסה או שאור שלא הורמה ממנו החלה (וחייב בהפרשה), לתוך עיסה שכבר הפרישו ממנה את החלה, כיצד ינהג במקרים שלהלן:
א. אם יש לו בצק אחר שטרם הפריש ממנו חלה (יש לפרט את שני האופנים - א. כשהיה בבצק השני כשיעור חלה, ב. אם לא היה בבצק השני כשיעור חלה)
ב. כשאין לו בצק אחר.
ג. והאם יש הבדל אם השאור לא היה ממין הבצק (כגון, שאור מחיטה והעיסה משבולת שועל)
4. כיצד מפרישים תרומות ומעשרות אם נתערבו לו פירות החייבים בתרומה ומעשר בפירות הפטורים, או פירות שנה שניה בשנה שלישית?
5. שבת קובעת למעשרות, האם זה מחמת קדושת השבת שנכנסה, או משום שהוא ייחדם לשבת במחשבתו, או שמא משום שהוא יאכל בפועל את הפירות בשבת? הוכח!

עמוד 1

6. חווה דעתך האם יש שעת "החיוב" של הפרשת חלה לאחד מהאופנים שלהלן, במידה וישנה שעת חיוב - מתי העיסה מתחייבת?
- א. בעיסה רכה שדעתו לאפותה שהמאפה יהיה דק או כשהמאפה עבה.
  - ב. בעיסה עבה שדעתו לאפותה לאחר בישול הקמח.
  - ג. בעיסה עבה שדעתו לבשלה ונמלך עליה לאפותה.
7. באר את המושגים "יורד ולוקח" "יורד ולוקט" על פי דברי הגמרא והראשונים וכיצד נפסקה ההלכה?
8. גפן הנטועה על גג ביתו של אדם ומשמשת כשיח מטפס שחלקו מהווה כגדר וחלקו האחר למאכל.
- א. האם מותר לאכול מאותם הענבים בתוך שנות הערלה?
  - ב. והאם מותר לבצור אשכול ענבים בכדי לאוכלו אכילת ארעי קודם הפרשת תרומות ומעשרות?

חלק ב' – יישום

יש לענות על 3 שאלות מתוך 4 שאלות

יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.

9. עץ אתרוגים שניטע בראש חודש אב תשע"ט, ולאחר מספר שנים בערב סוכות תשפ"ב לקטו ממנו אתרוג, וכפי הידוע שנת תשפ"ב תהייה שנת שמיטה.
- א. האם נוהג על האתרוג קדושת שביעית?
  - ב. האם צריך להפריש ממנו מעשרות?
  - ג. האם יש באתרוג איסור ערלה?
10. יקב המקיים טקס הפרשת תרומות ומעשרות על ידי שמפריש חבית יין מזן "קברנה" שאינה מפוסטרת המוגדרת כטבל וודאי, האם יכול לפטור בכך את האופנים המובאים להלן:
- א. את כל יתר החביות הנמצאות ביקב.
  - ב. את היינות מזן "מרלון".
  - ג. את היין שיופק בעתיד משמרי היין שסוננו.
  - ד. את היינות המפוסטרים או המבושלים.
11. יקב הנמצא בארץ ישראל המייצר את היין שלו מכמה סוגים שונים של זני ענבים, חלק מזני הענבים גדלים כאן בארץ וחלק מהענבים מיובא מחו"ל כאשר הם נתונים בתוך ארגזים סגורים.
- א. כיצד ינהגו לכתחילה עם הפרשת התרומות וממעשרות של הענבים המגיעים מחו"ל לארץ, ועם אלו הגדלים כאן בארץ?
  - ב. כיצד ינהגו אם נתערב להם כל התוצרת קודם שהפרישו מהם תרומות ומעשרות ואינם מצליחים לזהות אלו ענבים הם תוצרת הארץ, ואלו ענבים הם מתוצרת חו"ל?
12. כרם שנטעו אותו בתאריך י' באב, אולם לאחר שבועיים ימים החליט בעל הכרם להעתיק את מקומו של אחד מהגפנים ולנטוע אותו במקום אחר.
- א. מתי יסתיימו ימי הערלה של אותו הכרם?
  - ב. מתי יסתיימו ימי הערלה של אותה גפן שחזרה וניטעה מחדש?
  - ג. במידה וירצה האדם להחמיר ולספור שוב ג' שנים לערלה מזמן הנטיעה האחרונה איזה בעיה יכולה להיווצר לו?

מועד אב תשפ"א

בס"ד

בחינה בהלכות מצוות התלויות בארץ

כ"ז תמוז תשפ"א

הנחיות לנבחן:

1. יש לכתוב בכתב יד ברור וקריא.
2. אין לכתוב את שם הנבחן או כל סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. מבחן שימצא עליו סימן מזהה – המבחן לא ייבדק! ותגוש תלונה לוועדת משמעת.
3. לתשומת לבכם: דפי הטיוטה לא ייבדקו!
4. חלק א' - עיון - 8 שאלות.
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 7 מתוך 8 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 7 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 7 התשובות שמבקש לבדוק.
5. חלק ב' - יישום - 4 שאלות.
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 3 מתוך 4 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 3 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 3 התשובות שמבקש לבדוק.
6. יש לענות בנפרד על כל חלק מחלקי השאלה.

בהצלחה!!!

חלק א' – עיון

יש לענות על 7 שאלות מתוך 8 שאלות

יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.

1. האם פירות העץ, פירות האדמה, ירק, תבואה וקטנית, וכן תבואה וקטנית שזרעם לירק- חייבם במעשר מהתורה או מדרבנן באחד מהאופנים שלהלן.
  - א. שגדלו בארץ ישראל?
  - ב. שגדלו בחו"ל?
  - ג. שבאו מחו"ל לארץ ישראל?
  - ד. שיצאו מהארץ לחו"ל?
2. מה דינו של המפריש תרומות ומעשרות לחברו
  - א. שחברו מינה אותו שליח אך ביטל שליחותו?
  - ב. הפריש בלא ידיעת חברו?
  - ג. מה הדין לגבי הפרשת חלה שלא בידיעת חברו?
  - ד. האם מועלת נתינת רשות קודם שהתחייב בעל הבית כגון שאמר לחברו לך קנה לי קמח ותפריש ממנו חלה?
3.
  - א. כיצד נקרא השלב שבו הפירות מתחייבים בהפרשת תרומות ומעשרות ואסורים באכילת קבע ללא הפרשה? פרט!
  - ב. מאמתי נאסרו הפירות באכילת ארעי? פרט והסבר!
  - ג. האם אכילת קבע או אכילת ארעי אסורה מהתורה או מדרבנן?
4. מה הם התנאים בכדי לאפשר להפריש הפרשת חלה מעיסה זו על חברתה כשכל עיסה נילושה בפני עצמה.
  - א. שיש בכל עיסה שיעור חלה?
  - ב. כשאין בכל עיסה שיעור חלה?

עמוד 1 מתוך 3

- המושג "עיסה העשויה להיחלק" בנחתום או בבעל הבית, האם היא נאמרה באחד מהאופנים שלהלן
א. כשאין בכל חלק שנחלק כשיעור חלה או אפילו כשיש בכל חלק כשיעור חלה?
ב. כשמחלק את העיסה בבצק או לאחר אפייה?
ג. כשאדם מחלק לעצמו?

5. באיזה אופנים הסכם עם גוי פוטר מאיסור ערלה ובאיזה אופנים אינו מועיל?

6. להלכה נפסק ש"ספק ערלה בחוץ לארץ מותר" באר את הספק.

- א. שאנו מסופקים אם עבר על כל הכרם שלש שנים ולכן בחו"ל הפירות מותרים?
ב. כשיש באחד הנטיעות שבתוך הכרם אילן שהוא בתוך שלש שנים וכל הכרם בספק והביאו לפנינו פירות שלא ידוע האם ליקטו אותם מאותו הכרם?
ג. כשיש ספק בכרם מחמת שאחד האילנות בתוך שלש שנים והיה מותר לישראל או לגוי ללקוט מכל אילן שירצה גם אם יתכן שהוא לוקט מהערלה? פרט מהמקורות!

7. אולם אירועים המגיש לאורחיו לחמניית "באן" (לחמניה מאודה - הליך הכנת הלחמניות זהה ממש לתהליך הייצור שבו מייצרים את הלחמניות הרגילות, אך במקום לאפות את הלחמניה כרגיל בתנור, מכניסים את בצק הלחמניות לתוך סיר אידוי המבשל את הלחמניה בחום האדים)
את הלחמניות מקבל בעל האולם כשהם קפואות ואת ההליך הסופי של בישול הלחמניה הוא מבצע במטבח האולם, אך פעמים רבות בעל האולם משנה את יעוד הלחמניה ובמקום לאדותה הוא אופה אותה בתנור.

- א. כיצד יפריש משגיח הכשרות את ההפרשת חלה מהלחמניות המאודות?
ב. והאם צריך משגיח הכשרות לתת את דעתו לעצם העובדה שיתכן שבעל האולם יחליט לאפות חלק מהלחמניות?
ג. וכיצד ינהג אם דרכו של בעל האולם לבשל לרגעים ספורים את הלחמניה ומיד לאחר מכן לאפותה?

חלק ב' – יישום

יש לענות על 3 שאלות מתוך 4 שאלות

יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.

8. בית ספר חקלאי שגדר את חצרו בעצי אתרוגים, אולם כעבור שנתיים או שלש החליטה הנהלת בית הספר לחלק לכל נערי הבר מצווה אתרוגים לחג ולשם כך היא הבריכה מענפי אותם העצים כדי לגדל עצים חדשים ההברכה נעשתה כשרשרת מכל עץ שהצמיח ענף הבריכו עץ חדש אחר כך במשך מספר שנים, כיצד עליהם להתייחס לדיני ערלה ונטע רבעי, במקרים הבאים:

- א. מהעצים שבתחילה יועדו לגדר?
ב. מהעצים החדשים שהוברכו לתוך חלל החצר?
ג. מהפירות שגדלו על העצים הישנים ומהפירות שגדלו בעצים החדשים?
ד. ומה הדין בכל הנ"ל אם הבריכו ענף לתוך החצר, ולאחר זמן מה הבריכו ממנו שוב ענף לעבר שטח הרחוב הציבורי אך ניתקו אותו מהענף השני שכבר צמח לעץ?

9. משפחה שרצתה לאכול מפירות העצים הנטועים בסמיכות ל"צימר" ששכרו בהרי הצפון, אלא שחלק מהעצים היו נטועים בתוך החצר הסגורה וחלקם של העצים נטעו מעבר לגדר בתוך שטחי ההפקר שבהרים אך דא עקא שלא היה ברור להם האם העצים הללו נטעו על ידי בעל הצימר כהמשך לנטיעה בחצר או שמא העצים הללו צמחו מאליהם כעצי בר (התייחסות לעצים שבחצר ולעצים שבשטח הפתוח) כיצד הם ינהגו עם הפרשת התרומות ומעשרות ודיני ערלה.

- א. כאשר הם אוכלים מתחת לאחד העצים הנטועים בשטח הפתוח וממלאים שקית פירות בכדי להביא לביתם או כשהם ממלאים בידם מלא החופן פירות ואוכלים תחת העץ?
ב. ומה הדין כאשר הם אוכלים מהעצים הנטועים בחצר?

עמוד 2 מתוך 3

ספינת טיולים שרצתה לאתגר את אורחיה בערב נטיעות של עצי פרי גמדיים על סיפון האונייה, את העצים שתלו בתוך עציצים שהובאו לספינה מבעוד מועד.
כיצד ינהגו לגבי ערלה.

- א. כאשר העצים הינם בהגדרת עציץ נקוב?
- ב. כאשר העצים הינם בהגדרת עציץ שאינו נקוב?
- ג. כאשר העצים היו חשופי שורש ללא עפר סביבם?
- ד. ומה הדין כאשר בסוף הערב הוכרז לאכזבת הנוסעים - שהעציצים הללו נטעו לצורך יופי וטיפוח הספינה ולא למטרת אכילה?

10. לקראת שנת השמיטה עשתה רשת המזון "מזון לכל" חוזה עם מפעל חמוצים בבעלותו של גוי, כדי לספק שימורים ללא חשש שביעית, את השימורים הכינו מיבול שישית, אולם חלק מהשימורים נעשו מתוצרת אצל חקלאים יהודים המגדלים מלפפונים ומוכרים את התוצרת למפעל כאשר היא ארוזה בקרטונים. ואילו חלק אחר מהתוצרת נעשתה על ידי המפעל כאשר קנה המפעל שטחים חקלאים שהיו בבעלות יהודי אלא שאת הקציר ואיסוף המלפפונים למפעל (לאחר שגדלו המלפפונים), עושה החברה שבבעלות הגוי.

- א. ואילו חלק מהתוצרת הינה יבול חוץ לארץ באמצעות יבוא של מלפפונים מטורקיה.
האם צריך משגיח הכשרות להפריש מעשר מכל אחד מהאופנים שאותו מפעל מקבל את הסחורה ? (להתייחס לכל אחד משלשת האופנים בפני עצמו, כל מקרה לגופו).
- ב. מה יעשה משגיח הכשרות אם כל הסחורה נכנסה לתחומי המפעל והתערבה, ואין לו עתה אפשרות לזהות מהיכן כל מלפפון ומלפפון הגיע?

* * *

עמוד 3 מתוך 3

מועד חשוון תשפ"ב

בס"ד

בחינה בהלכות מצוות התלויות בארץ

ה' חשוון תשפ"ב

הנחיות לנבחן:

- יש לכתוב בכתב יד ברור וקריא.
- אין לכתוב את שם הנבחן או כל סימן מזהה אחר בתוך מחברת הבחינה. מבחן שימצא עליו סימן מזהה – המבחן לא ייבדק! ותוגש תלונה לוועדת משמעת.
- לתשומת לבכם: דפי הטיוטה לא ייבדקו!
- חלק א' - עיון – 8 שאלות.
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 7 מתוך 8 שאלות. נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 7 התשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 7 התשובות שמבקש לבדוק.
- חלק ב' - יישום – 4 שאלות.
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.
חובה לענות על 3 מתוך 4 שאלות, נבחן שיענה מעבר לשאלות החובה יבדקו רק 3 תשובות הראשונות שכתב הנבחן לפי סדר כתיבתו במחברת הבחינה, למעט אם הנבחן סימן עיגול סביב 3 התשובות שמבקש לבדוק.
- יש לענות בנפרד על כל חלק מחלקי השאלה.

בהצלחה!!!

חלק א' – עיון

יש לענות על 7 שאלות מתוך 8 שאלות
יש לציין בכל תשובה את מקורות הדין, דעות הראשונים, ופסיקת ההלכה.

- האם ניתן לקחת פירות שהם בדרגת חיוב (טבל וודאי) כדי להחמיר ולעשר בהם פירות שמין הדין פטורים ממעשר או שמסופק בדינם אם הם מעושרים או לפטור בהם פירות שחכמים הצריכו אותו לעשר כגון "דמאי"?
- האם ניתן לבער טבל או תרומה טמאה על ידי הדלקתם כנר להאיר או לטומנם באדמה בכדי שיצמיחו זרע אחר או שישתבחו?
- אדם שעשה מנוי לקרן המעשרות ומינה שליח שיפריש בכל פעם במקומו, האם צריך הוא לברר בכל פעם אם השליח הפריש את התרומות ומעשרות? או שמא מוגדר השליח תחת ההגדרה ההלכתית "חזקה שליח עושה שליחותו" ומסתבר שהפריש כדון?
- האם הרב הראשי לישראל יכול להפריש תרומות ומעשרות עבור כל עמך בית ישראל לזכות את אלו שלא הפרישו?
- פועל שנשכר לצורך קטיף או שאר עבודות השדה, האם מותר לו לאכול מפירות השדה בלא לעשר? ומה הדין אם הפועל הביא פועלים על חשבונו בכדי שיעזרו לו במלאכה שעליה הושכר?
- האם אדם שהפריש באחד מהאופנים שלהלן: ממין על שאינו מינו, מהרע על הטוב, משנה זו על חברתה, מתוצרת שדהו על תוצרת שקנה מחברו, מהחייב על הפטור, מהמחויב על התלוש, משאינו מוקף - יצא ידי חובה?

עמוד 1 מתוך 2

7. האם ניתן להקדים את הפדיון נטע רבעי או את הפרשת התרומות ומעשרות בעוד הפירות מחוברים?
8. האם הכנסת שותף גוי או מכירה לגוי פוטרת מחיוב תרומות ומעשרות או ערלה או חלה? פרט בכל אחד מהשאלות – הסכם על קניית הקרקע, קודם עונת המעשרות, לאחר עונת המעשרות קודם גמר מלאכה, לאחר גמר מלאכה, ובחלה לפני הגלגול ולאחר הגלגול.

חלק ב' – יישום

יש לענות על 3 שאלות מתוך 4 שאלות
יש להתייחס למקרה, לבירור ההלכה והדין כולל ציון דעות הראשונים ופסיקת ההלכה.

9. בפרסומים השונים המתפרסמים מידי פעם אודות אחוזי ערלה המצויה בשווקים כדי למנוע מהצרכן הפרטי לקנות או לאכול דובדבנים לאחר שאותם מכונים פירסמו שהשנה קיים חשש ערלה בדובדבנים, מחמת שלאחר תקופת הקטיפה התברר שהיו מטעים שהיה בהם נטיעות חדשות או מוברכות, אולם הסבירות שזה יהיה מעצי ערלה נע בין אחד לארבע מאות עד אחד למאה ושתיים.
- א. האם מותר לצרוך את הדובדבנים ישירות מהמטע (לא מהשווקים) מבלי שיהיה לנו אישור שבאותו המטע לא היו גידולי ערלה?
- ב. האם יש חילוק בדיון, בין אם הבריכו את הנטיעות או נטעו מחדש? וכן בין אם המטע היה בארץ ישראל או בחוץ לארץ?
10. משגיח כשרות של מאפיה מחו"ל שהפיל בטעות את תכולת סל ההפרשות חלה שבהם מקובצים כל הפרשות החלה שנעשו כבר במאפיה לתוך מיקסר של בצק שעתה נעשה בו בצק שטרם הופרש ממנו הפרשת החלה. אך דא עקא שמשקל הבצקים שנקרא עליהם שם חלה זהה למשקלו של הבצק החדש
- א. האם מותר לאכול את התערובת?
- ב. האם יש פתרון להתיר את התערובת לכל הדעות?
- ג. האם מותר לבטל לכתחילה?
11. למשגיח האמון על מיון אתרוגים בבית האריזה התערבו אתרוגי – טבל, שנלקטו אשתקד קודם השמיטה וטרם הפרישו מהם תרומה עם אתרוגים שנלקטו עתה לאחר שהחלה שנת השמיטה – כיצד ינהג המשגיח עם אותם האתרוגים?
12. בעל מאפיה המייצר עוגות בחושות (המוגדרת כעיסה רכה) בטעמים שונים כגון עוגות שוקולד, וניל, לימון וכדומה, כיצד הוא מפריש חלה:
- א. כשהיה בכל בצק כשיעור חלה?
- ב. כשבכל בצק אין כשיעור חלה אבל בצירוף שני הבצקים יהיה כשיעור חלה?
- ג. וכיצד ינהג אם אירע שלאחר שהוא אפה כמה סוגי עוגות שאין בכל אחד מהם שיעור חלה, נארזו העוגות בקרטון גדול? פרט: כשיש בכל סוג עוגה – (כגון בשוקולד לבדו, ובוניל לבדו וכדומה) כשיעור חלה, ופרט כשאין בכל סוג כשיעור חלה אך בצירוף כל סוגי העוגות נעשה כשיעור חלה.

* * *

עמוד 2 מתוך 2